

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Driebergen; Ds. G. Blom, Meerkerk;
Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R.
Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D.
Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slie-
drecht-Centrum; J. van Heteren, Slidrecht-Cen-
trum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den
Rijn, tel. 01720-73814, postrekening 704350, t.n.v. de
administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen
aan den Rijn. Abonnementsprijs / 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor
Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties / 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

GODDELIJKE ROEPING

*De Heere nu had tot Abram gezegd;
Ga uit uw land en uit uw maagschap
en uit uws vaders huis, naar het land,
dat Ik u wijzen zal. Gen. 12 : 1.*

Abram woonde in Ur. Deze plaats had in die dagen een hoogstaand cultuurleven. Echter was dit cultuurleven door en door heidens. Vandaar dat ook in deze stad het dienen van God niet werd aangetroffen. De afgoderij vierde hoogtij. Binnen de muren van deze stad werd de maangod Sin gediend en vereerd. Het hele leven werd gewijd aan deze god. Ook het gezin van Terah diende deze god. Hoeveel is het geslacht, dat behoorde tot de heilige linie, weggezonden. Het leefde niet meer bij het licht van de Godsopenbaring. Maar ziet, wat de Heere nu doet. Hij komt tot Abram. Was Abram beter dan zijn geslacht? Beter dan zijn vader of zijn broers?

Was hij niet zo diep in de afgoderij weggezonden? Zijn verleden laat ons duidelijk zien, dat hij niet boven de anderen uitstak. Het komen tot en het zoeken van Abram is een soevereine daad van God. De oorzaak ligt in het eeuwig welbehagen van God. In God Zelf. Het: Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde is alleen de grond, waarom de Heere deze zoon van Terah getrokken heeft met goedertierenheid. Zo is het vandaag nog.

Wanneer de Heere komt, komt Hij tot een zondaar. Een gevallen mens. Dood door de zonden en misdaden. Levend in de duisternis. Maar nu trekt de Heere uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Hij maakt dode zondaren levend. Elk van Gods kinderen wordt almeer gericht op die soevereine daad van God. Op het genadig aanzien des Heeren. Dit leidt tot verwondering en aanbidding. Uit genade heeft de Heere onderscheid gemaakt, waar door de zonde geen onderscheid is. Men behoorde tot het van God afgevalen geslacht. Maar nu is de Heere niet gekomen om te veroordelen, maar om te zaligen. Het eerste had naar recht moeten geschieden. Door de erf en dadelijke zonden heeft men de eeuwige dood verdiend. De Heere had naar recht voorbij kunnen gaan. Dit deed Hij echter niet, vandaar dat een begunadigd zondaar van harte belijdt: „Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan.”

De komende God riep Abram. Abram werd door God geroepen. Die roeping Gods hield heel wat in. De Heere riep tot de uittocht. De Heere sprak tot hem: „Ga gij uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis.”

Dit was een hele zaak voor Abram. Het moest komen tot scheiden. Tot loslaten. Tot vaarwel zeggen. „Ga uit uw land.” Dat hield heel wat in voor Abram. Hij moest de plaats verlaten, waar hij leefde. Echter was dit nog niet het ergste. Het land te verlaten, betekende ook zijn goden te verlaten. En die goden waren alleen machtig binnen de grenzen van het eigen land. Buiten het land hadden de goden niets te gebieden. Buiten de landsgrenzen had men geen bescherming van eigen god, noch kon men rekenen op de bijstand en hulp van

een andere god. Wie dus zijn vaderland verliet, was zonder god. De roeping Gods hield dus in eigen god voor God loslaten. Hij moest vervolgens gaan uit zijn maagschap. Onder een ander leven, betekende geen rechten te hebben, zoals hij die kon laten gelden bij zijn volksgenoten. In de vreemde zou hij rechteloos zijn, afhankelijk zijn van de vriendelijkheid van zijn gastheren en zeer waarschijnlijk de plagerijen en vijandelijkheden van tegenstanders ondervinden. Zulk een leven tegemoet gaan wordt door God van Abram gevraagd.

De climax gaat nog voort. De Heere sprak ook „en uit uws vaders huis.” De laatste schakel moet ook verbroken worden. De nauwste en eerste banden moeten verbroken worden.

Hij moest afscheid nemen van zijn naaste verwanten. Het moet komen tot een scheiden. Welk een eis! Is dit niet te veel gevraagd? Moet dit nu zo? De Heere weet, wat Hij doet en Hij weet, wat Hij eist. In Zijn eis straalt liefde uit. Liefde tot de mens, tot het behoud van de mens. Ook heden. De Heere eist breken. Een totale breuk met het doel om te schenken. Te schenken Zichzelf en Zijn heil. Waar het komt tot een algehele breuk met de zonde, daar wordt geschonken Zijn genade. De uittocht uit de wereld, leidt tot het gemeenschapsleven met de Heere. Tot de levensverbanden, die uit God zijn. Het is de kwaal van veler leven, dat het niet kwam tot een waarachtige uittocht, tot een principieel, grondig afscheid nemen van de wereld, zonde en vlees. Nu kunnen we wel een christelijke leven hebben en de naam van Christus dragen en ons gewennen aan de gedachte, dat we tot Gods volk behoren, terwijl nog nimmer een besliste breuk met de zonde en onze oude natuur intrad. Het hinken op twee gedachten is de Heere een gruwel. We kunnen God niet dienen en de wereld. Waar we ons hart op gezet hebben, of aan gegeven hebben, moet om 's Heeren wil prijs gegeven worden. De Heere zegt: „Wie vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mij niet waardig; en wie zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mij niet waardig.

Hebt de wereld niet lief en al haar begeerlijkheden.” De Heere vraagt offers. Alles wat van ons is, moet prijsgegeven worden voor de Heere en Zijn dienst. We moeten zelfs ons eigen leven verliezen. Hij moet geëerd, gediend en gevreesd worden. In huis, kerk en maatschappij. Moet U belijden, dat U onmogelijk aan die eis kan voldoen? De Heere wil U daartoe Zijn genade geven. Wat de Heere vraagt, is bij de Heere te verkrijgen. Wat wij niet kunnen en zelfs niet willen, daartoe leidt de Heere ons. Door Zijn kracht gebeuren er wonderen. Door Zijn inwinnende liefde gaan we willen, wat God wil. Ziet het bij een Abram. Ziet bij hem, wat genade vermag. Hij volgde de roeping van de Heere

VAN DE ADMINISTRATIE

Na de Ontmoetingsdag te Urk jl. 26 augustus, werden wij verblijd door verschillende reacties, die ontvangen werden. Vooreerst waren er die naar aanleiding van die dag zich spontaan abonneerden op ons blad. In totaal mogen wij vermelden dat 20 nieuwe abonnees konden worden genoteerd. Ons is weer duidelijk gebleken, dat er in onze kerken nog velen zijn, die onbekend zijn met „Bewaar het Pand”, waarom wij allen opwekken aan ons blad nog meer bekendheid te geven. Ook ontvingen wij verschillende giften van hen die onze Ontmoetingsdag niet konden bezoeken. In totaal ontvingen wij f 218,- extra w.o. een gift van f 100,- van een bejaarde abonnee te R., nog een gift van f 25,- ook van een bejaarde abonnee; f 25,- gevonden in de collecte te Dordrecht (C), en voorts enkele kleinere giften, waaruit niet minder de liefde tot ons blad blijkt. Hartelijk dank aan allen die ons blad in deze met de daad steunden. Wij blijven dan ook „Bewaar het Pand” met volle vrijmoedigheid aanbevelen. Ons gironummer is 70.43.50, t.n.v. Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn.

v. d. L.

op en gewillig. Hij gehoorzaamde. Hij onderwierp zich aan de wil van de Heere. Hij vertrok naar het land, dat de Heere zou wijzen. Het land is hem onbekend en de weg erheen weet hij niet. Abram weet niets. Hij tast in het duister, echter dit weet Hij, de Heere zal zijn Leidsman, zijn Gids zijn. Dit maakte hem niet lijdelijk, maar leerde hem leven in afhankelijkheid van de Heere. Bid-dend moest Abram zijn weg gaan. Die genade heeft de Heere hem geschonken. De weg naar de hemel, het Kanaan der rust, is een weg des gebeds. Een weg, waarop de afhankelijkheid geleerd en betracht wordt. Het is een weg des geloofs. Een weg, waarop men zichzelf almeer leert kennen, maar waarop ook ervaren wordt wie de Heere is. Hij beschaamt allen niet, die al hun hulp en kracht van Hem verwachtten en in wier hart de gebaande wegen zijn. Abram kwam in het land voor hem bestemd. Zo leidt de Heere al Zijn geroepenen naar het hemelse Kanaan. Wie de uittocht kent, zal kennen op Gods tijd de intocht. Daar staat de Heere Zelf voor in. De Heere doet geen half werk.

M. C. Tanis

Naar de katechisatie

124

De rechtvaardigmaking (2)

De zekerheid en troost van de rechtvaardigmaking wordt gekend door het geloof. Het is, zo hebben we reeds opgemerkt, een „rechterlijke daad Gods”, die als een uitspraak en vrijspraak in de vierschaar Gods geschiedt over de uitverkoren zondaar. We mogen deze niet verwarren of vereenzelvigen met de heiligmaking. Deze heeft plaats in de mens, waardoor deze wordt vernieuwd tot het evenbeeld Gods. We noemen nog enkele verschillen. De rechtvaardigmaking geschiedt één maal, ofschoon de troost en de inleving ervan steeds voor Gods kind nodig is. De heiligmaking is een voortdurend werk van de Heilige Geest, welk werk eerst voltooid wordt na het sterven van Gods kind, in de heerlijkmaking. Is de rechtvaardigende daad Gods volkomen, de

heiligmaking is dus hier ten dele. 1 Kor. 13 : 9: „Want wij kennen ten dele en wij profeteren ten dele.” In de daad van de rechtvaardigverklaring Gods zijn geen trappen, want zij is een éénmaal gedane verklaring. Ter verduidelijking willen wij hierbij even opmerken, dat wel het geloof als middel, waardoor de zondaar gerechtvaardigd wordt, trapsgewijze beoefend wordt. II Petr. 3 : 18a: „Maar wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.”

Er is nog een onderscheid tussen de rechtvaardigmaking en de heiligmaking. Neemt de rechtvaardigmaking de schuld en straf weg, in de heiligmaking heeft de reiniging van de smet der zonde plaats, die gedurig weer nodig is vanwege het inwonend bederf van de oude mens, de verdorven natuur.

We willen nu de vraag aan de orde stellen: **w a n n e e r** heeft de rechtvaardigmaking des zondaars plaats?

Onze vaderen spreken van een „dadelijke” rechtvaardigmaking en wel bij de „wedergeboorte” en van een „lijdelijke” rechtvaardigmaking in de „vierschaar der consciëntie”. De Vader treedt op als RECHTER en eist als de Handhaver van de Goddelijke Gerechtigheid volmaakte gehoorzaamheid aan de Wet en volkomen genoegdoening aan Zijn geschonden deugden.

De gedaagde is de zondaar, die tijdelijke en eeuwige straffen verdiend heeft vanwege de gemaakte schuld als overtreding van Gods heilige Wet.

De beschuldigers zijn: de W e t, die volmaakte gehoorzaamheid eist; de consciëntie of het geweten als de stedehouder Gods; de duivel zelf, die als de „verklager der broederen” wijst op de zonde en schuld van de zondaar. Zacharia 3 : 1. Zie ook Heidelb. Katechismus: Zondag 23 antw. 60.

Wie is daarbij de Voorspraak of Advocaat? Dat is de BORG, Jezus Christus. Hij heeft door voldoening aan het recht Gods de schuld van de Zijnen betaald en hun straf weggedragen, ja, het eeuwige leven verworven. Jer. 30 : 21: „En Ik zal Hem doen naderen en Hij zal tot Mij genaken; want wie is Hij, Die met Zijn hart Borg worde om tot Mij te genaken, spreekt de Heere?”

Zo wordt de Gerechtigheid van Christus de zondaar uit vrije genade toegerekend en geschonken. Deze toerekening kan niet anders dan in de WEDERGEBOORTE plaats hebben. Zij is er de onmiddellijke vrucht van. Want hoe zou de heilige, rechtvaardige God ooit aan de verloren liggende zondaar één genade-weldaad kunnen wegschenken? Buiten die Gerechtigheid van Christus is God immers een verterend vuur en een eeuwige gloed, bij Wie niemand wonen kan! De apostel schrijft zo duidelijk in Rom. 8 : 30: „En die Hij geroepen heeft (dit is dus de INwendige roeping) dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd.” In de wedergeboorte liggen dan ook alle genade-weldaden opgesloten. Zo is het ook in de natuur. Wanneer een kind geboren wordt, bezit zulk een kind alles, wat tot het mens-zijn behoort. Alle vermogens der ziel zijn aanwezig. Maar . . . ze moeten verder ontwikkeld worden. „Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overlegde ik als een kind; maar wanneer ik een m a n geworden ben, zo heb ik teniet gedaan hetgeen eens kinds was.” I Kor. 13 : 11. En in Hebr. 5 : 13 lezen we: „Want een iegelijk die der melk deelachtig is, die is onervaren in het Woord der Gerechtigheid, want hij is een kind; maar der volmaakten is de vaste spijs.”

Maar is dan de wedergeborene zich niet direct al bewust van die weldaad der toerekening of van zijn rechtvaardigmaking? Is dus de vergeving der zonden, welke in de rechtvaardiging geschonken wordt, de eerste weldaad in de wedergeboorte, welke gekend en genoten wordt? Er zijn er, die dit zo stellen. Maar dit is niet naar de Schrift en naar de ervaring van Gods kind. Men verwacht hier twee dingen: wat aan de zijde Gods vast ligt en wat geldt voor de mens, d.w.z. voor een wedergeborene. Die kan niet zo maar **dadelijk aannemen**, wat God in Christus ge-

schonken heeft, zoals de apostel schrijft in Efeze 1 : 7: „In Welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar de rijkdom Zijner Genade.”

Leert Gods Geest niet bij de levendmaking des zondaars, dat de zondaar zich eerst als een verloren zondaar voor God ziet liggen? En zal hij niet belijden, dat hij tegen God gezondigd heeft en niet allereerst tegen Jezus? Is niet de kennis der ellende uit de Wet Gods het EERSTE stuk van de drie, die gekend moeten worden om te delen in de enige troost, beide in leven en in sterven?

Maar dan die eerste vraag en het antwoord van de Heidelberger: Wat is Uw enige troost, beide in leven en in sterven? Luidt dan niet het antwoord: „Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn; maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben”. Dus, dat is toch maar het eerste! Toch niet, want: Zondag 1 is als de verkorte inhoud van heel de katechismus en de leerling, die antwoordt, staat bij die eerste vraag **a c h t e r** de zaken, die hij heeft mogen leren door Gods genade.

Toch zitten we nog met het stuk van de rechtvaardigmaking, waarbij sprake is van een vierschaar. De gerechtigheid van Christus wordt dan de zondaar toegerekend. Hoe komt hij dit nu aan de weet en hoe zal hij daarvan de zekerheid ontvangen?

Wel, de Bijbel leert ons duidelijk, dat de rechtvaardigmaking geschiedt . . . door het geloof! Rom. 3 : 28. „Wij besluiten dan, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.”

De Heere komt de VRIJSPRAAK bekend te maken in Zijn Woord. Nu is het hart van de zondaar van nature gesloten. Hij is blind in ’s hemels wegen, een vijand van door vrije genade gezaligd te worden. Welnu, daarom is de wedergeboorte noodzakelijk, waarin de

oren worden doorboord, de ogen en het hart geopend, de wil omgebogen en de hartstochten geregeld. De Heilige Geest werkt het geloof door het Evangelie in het hart en door dat geloof leert de ontdekte zondaar verstaan de dingen die des Geestes Gods zijn.

Is dat geloof dadelijk tot zijn volle wasdom gekomen? Neen. De beoefening is aanvankelijk zwak en is voeding met melk nodig. De vaste spijs kan men nog niet verdragen. Daartoe is versterking van het geloof noodzakelijk, zodat er een „opwassen in de genade en kennis van Christus” komt langs de weg van diepere ontdekking en ontgroning van alle eigen werk. Zo wordt Christus noodzakelijk, gepast en algenoegzaam. Maar hoe wordt nu bevindelijk gekend de weldaad van de rechtvaardigmaking? Zondag 23 geeft hierover rijk licht op de vraag: hoe zijt gij rechtvaardig voor God? Wanneer u dit schone antwoord leest, zult u bemerken, dat het „aannemen” van die weldaad alleen geschiedt door het geloof: „in zoverre ik zulk een weldaad met een gelovig hart aanneem.” De rechtvaardigmaking wordt hier gesteld als **b a a t** van het geloof. Zie vraag 59. We zouden deze willen aanmerken als de rechtvaardigmaking „in de vierschaar van de corsciëntie”.

Nog één vraag. Rechtvaardigt dan het geloof de zondaar? Of anders: wordt hij o m zijn geloof gerechtvaardigd? Volstrekt niet! Het geloof is het middel, het instrument, de hand. Het heeft zelf geen waardigheid of verdienste. Zie weer het antwoord van de Heidelberger op vraag 61. Leest dat eens nauwkeurig. En geve de Heere bovenal ons dat geloof **als een gave van Hem en brenge** Gods Geest de heilbegerigen tot de wasdom van dat geloof, ten einde te mogen delen in die rijke **b a a t** van dat geloof!

Urk.

v. L.

Welk mes het diepste snijdt.^{2e gedeelte}

Ik heb geen behoefte om in hun straatje te komen, maar wel gaat me zeer ter harte de prediking van de Christus in de verbanden, waarin de H. Schrift Hem stelt. En dat versta ik onder de rechte Christusprediking.

Christusprediking brengt daarom voor mij zonder meer mee prediking van de wet Gods, zijn heilige eisen vanuit de schepping (werkverbond), het voorstellen van de daadzonden in het leven en vandaaruit de diepe verlorenheid in onze afval van God in het paradijs, waardoor wij aan de verdoemenis zelf onderworpen zijn. Kortom, nooit kan indringend genoeg onze doodstaat voor God worden voorgesteld; nooit kan genoeg vooral ook de *schuld* der zonde, waar zij krenking der deugden Gods is, aan de orde worden gesteld. Hoe zou anders het werk van Christus, zijn heerlijkheid als Verzoener en Zaligmaker, zijn onmisbaarheid en noodzakelijkheid kunnen worden gepredikt. Zijn dragen van de vervloeking kan pas tot ons spreken in het licht van de vervloeking, die wij ons hebben waardig gemaakt en de vloek, waaronder de ganse schepping zucht. Indien Christus niet gepredikt wordt tegen deze achtergrond en in deze context, kan nooit duidelijk doorklinken de noodzakelijkheid en onmisbaarheid van zijn kennis in de vereniging met Hem door het levend geloof, in de toepassing van de Heilige Geest. Het gaat er in de openbaring Gods toch om, dat God zijn eer terugkrijgt. De geschonden schepping Gods zal weer worden hersteld tot zelfs groter glorie worden geleid. Het gaat niet om ons, maar om God. Maar dat houdt in, dat ik, ja ik God heb weer te geven in mijn bestaan en ganse zijn, wat ik God ontroofd heb en dagelijks ontroof. Het gaat er om, dat God met mij bevredigd zij en dat ik daarvan kennis omdraag dat mijn zondeschuld verzoend zij en dat God verder zijn eer van mij ontvangt. Daartoe moest Christus komen en daartoe moest Hij aan en in mij verheerlijkt worden.

Maar nooit zal er plaats voor Hem zijn in mijn hart en leven, zo lang ik niet ontdekt word aan mijn zondeschuld vanwege de breuk met God en als ik niet — zelfgenoeg-

zaam schepsel dat ik van nature ben — ontledigd word van mijzelf.

Daarbij houdt de Christusprediking vanzelf ook in, dat Christus zelf in zijn ambtelijke bediening door Woord en Geest plaats maakt voor zichzelf in ons hart en zichzelf verklaart tot kennis van zijn gezegend middelaarswerk. Want van de leegte kan ik niet leven; er moet vervulling komen. Vervulling van hetgeen ik mis en nooit meer kan opbrengen in en door mijzelf. En die vervulling krijgt alleen zijn waarachtig beslag in het levend geloof, in de bloedwarme kennis der gemeenschap met Christus, welke we alleen kunnen ontvangen door daden Gods in de toepassing van de Heilige Geest.

Als nu in de Christusprediking dit alles niet meeklinkt en er niet een ondertoon in vormt, dan moet m.i. deze prediking in gebreke worden gesteld. Onze verschrikkelijke blindheid en gevoelloosheid aangaande onze verhouding tot God als onze Schepper is veel te ernstig dan dat daarover mag worden heengelopen. De hele Christusprediking komt dan — als men dat zou doen — in de lucht te hangen. Nooit kan — zonder het rechte zicht op het werkverbond — het genadeverbond op de juiste wijze in zijn rijkdom worden ontvouwd. Indien deze twee niet grondig worden onderscheiden is men bezig — voordat men het weet en wil — het genadeverbond tot een werkverbond te maken. We hebben wel te bedenken, dat de oproep tot bekering en geloof wel tot ons uitgaat in de bediening van het genadeverbond, maar in haar oorsprong komt vanuit het werkverbond.

Dit laatste te weten brengt consequenties mee voor de prediking. Zij komt op de mens af met de heilige eisen Gods, ook de eisen van bekering en geloof. Je mag niet volstaan met dit zoals prof. v. Ruler deed te karakteriseren als „het fluiten van de prins, opdat de slapende prinses wakker zou worden”. De Geest staat niet maar „gedurig en geduldig te kloppen op de deur van het hart”. Dat ook. Maar tegelijkertijd is Hij ook bezig met de hamer, die verbrijzelt. Want Hij is de Geest des Vaders. De eer Gods gaat Hem ter harte. De Geest wekt niet alleen, maar ontdekt ook

aan onze breuk met God krachtens het genadeverbond. Vandaaruit komt allereerst op de eis der bekering.

Daarmee komen m.i. de zaken wel wat anders te liggen. Ik kan me dan ook niet vinden in de woorden van v. Ruler: „Dat bevelen en beloven zijn manieren, waarop de Geest een mensenhart bewerkt. De vraag is niet: mag ik het mij toeëigenen? Ook niet: durf ik dat wel? De kwestie is: ik moet het, van Godswege, de Here God gebiedt het mij, door de mond van zijn dienaar” (Ultra-geref. en vrijz., Wapenveld febr./mrt. 1971).

Uit het verband van deze opmerking blijkt dat hier gedacht wordt aan de gehoorzaamheid des geloofs, waarmee we het Evangelie hebben te aanvaarden. En dat als oproep van het genadeverbond.

Maar zo wordt nu m.i. juist de weg gebaand tot het kweken van een christendom, dat op eigen benen loopt en dus altijd geloven kan. Eenvoudig omdat de mens niet onder de heilige eisen Gods in zijn verlorenheid en onmacht is voorgesteld (die onmacht ligt in zijn totale zelfverblindings en algehele vijandschap tegen God en zijn Woord, vooral tegen het Evangelie des kruises).

Inderdaad komt de oproep in de bediening van het genadeverbond tot de mens, maar daar ze haar oorsprong vindt in het werkverbond, komt ze allereerst aan tot ontdekking van onze vijandschap en zal ze uiteindelijk juist de strop om de hals van een zondaar worden, die schuldenaar voor God werd. De onmacht tot enig goed wordt de zwaarste schuld.

Dáár wil God indalen met zijn liefelijk Evangelie van enkel genade en gave. Daar zijn oren om te horen, ogen om te zien, handen om te ontvangen, een hart om te kennen en te beminnen. Uit Gods overmacht in Christus door zijn Geest. Ook het geloof is gave uit het genadeverbond.

Voor de prediking betekent dat, dat nooit genoeg de rijkdom en heerlijkheid der genade van de allesvervullende Christus gepredikt kan worden voor de verloren, onmachtige, doemwaardige mens. Want die prediking wordt gezegd, zo zeker als God God is.

Als daarentegen het genadeverbond min of meer in de sfeer van het werkverbond wordt getrokken, wordt een arm verslagen zondaarshart toegeslagen. Verkild en ellendig gaat straks die ziel heen vanwege de arme prediking. En het merkwaardige hierbij is dus, dat voor zo'n mens nu juist die prediking teleurstelt, die als zo'n ruime evangelieverkondiging is bedoeld; dat daarentegen die prediking voor hem juist balsem voor de wonde der ziel is, welke bij anderen aankomt als hard en eng.

Tot zover Ds. Van Sliedregt. We wilden onze lezers niet onthouden, wat deze Hervormde predikant hier schrijft. We zouden wel willen, dat dit artikel in heel onze kerkelijke pers werd overgenomen.

Het roept tot ernstige bezinning.

B.

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

God de Heere regeert. Ook in deze wereld. Daar behoeven jullie nooit aan te twifelen, ook al heb je er misschien wel eens moeite mee om het zó te zien. Niettemin is het toch zo. Nu is de duivel de overste van deze wereld. Hij is geen koning, geen soeverein. Hij is alleen maar overste. En nu laat de Heere, die een Heere der heren is en een Koning der koningen, in Zijn ondoorgrondelijke wijsheid, ontzaglijk veel toe in deze wereld.

Hij laat aan de arme wereldlingen zien, hoe ver men het brengt, wanneer men het oorneigt naar deze overste. Doch de arme wereldlingen zien dat niet. Want ze zijn blind en blijven blind, wanneer het de Heere niet behaagt om hen de ogen daarvoor te openen.

Wij moeten ons, ook al doen we uiterlijk misschien met de wereld niet mee, maar niet boven de wereldlingen verheffen. We moeten zeker niet de gedachte koesteren dat we beter zijn, omdat we naar de kerk gaan en uitwendig netjes leven. Hoe voortreffelijk dit overigens ook is, van nature, dat is zoals

we geboren zijn, zijn we allen aan elkander gelijk. Wij zijn van huis uit ook blind in geestelijk opzicht, net als die arme wereldlingen. Wij zien ook niet wat er in werkelijkheid gaande is.

„Misschien vraagt iemand, al lezende, zichzelf af, waar wilt U voor ditmaal heen dominee?

Nu laat ik dat jullie vertellen. Ik zit te denken aan dat grote Olympiade-feest, dat is dat grote sportfeest, dat dit jaar in München is gehouden. Dat is geen feest waar de Heere de eer krijgt. Dat is een feest waar de duivel de toon aan geeft. Ik weet, dat er moed voor nodig is om dit vandaag in het openbaar te zeggen. Want dan ga je natuurlijk tegen de publieke mening in. En dan niet alleen tegen de mening van het wereldpubliek, maar ook tegen de mening van het kerkpubliek. Enkele uitzonderingen daar gelaten.

De publieke mening in de wereld is, dat zulk een Olympiade-festijn een hoogstaand feest is. Men komt samen, als ik het goed geteld heb, onder het embleem van vijf ringen, die met elkander verbonden zijn. Ik meen dat dit iets te maken heeft met de vijf werelddelen, waar Europa, dat wij bewonen, er één van is. Uit de gehele wereld komen de superathleten samen, om met elkander te wedijveren. Het samenkomen van al die mensen uit alle werelddelen moet de verbroedering in de wereld bevorderen en ook de vrede. Zo stelt de duivel het voor aan de wereld, waarin de één het bloed van de ander wel drinken kan. Ik dacht, dat dit laatste niet overdreven was, als ik het zo zeg. Denk alleen maar aan de altijd nog oorlogvoerende landen, en die landen waartussen een gewapende vrede heerst. Er moet dan niets gebeuren, of de hele zaak staat daar ook in brand.

Daarom de Olympiade-feesten de verbroedering en de vrede gediend worden, daar schrijven de dagbladen over, daar spreekt men door de radio over. En laten we eerlijk zijn, wat de kranten schrijven en wat verslaggevers door de radio zeggen, wordt veel eer en veel meer geloofd dan wat God in Zijn woord zegt.

Dit laatste geldt niet alleen van diegenen, die de bijbel nooit lezen, en dat zijn er miljoenen en nog eens miljoenen, maar dat geldt helaas ook van velen, die zich nog met de naam van Christen laten aanspreken. Zij zijn het echter niet. Want een waar Christen ben je alleen, wanneer je de Christus volgt. Als je dat niet in der waarheid doet, en je laat je toch zo noemen, dan draag je Zijn Naam ijdelijk. En de Heere zal niet onschuldig houden die Zijn Naam ijdelijk gebruikt, ook in het dragen van die Naam. Dit is een zaak, om even over na te denken. Ik zou zeggen doe dat even, want het is van belang. Het is van een zodanig belang, dat jullie wel of wee, voor een eeuwigheid, daarmee gemoeid is.

Op deze wijze, en daar moeten onze ogen toch wel voor open zijn, kan nooit een verbroedering en vrede tot stand komen. Want de ware verbroedering komt alleen tot stand, wanneer men uit God geboren is en wanneer men in de Heere Jezus gelooft. Want die alleen hebben vrede, en die alleen zijn waarlijk broeders en zusters.

Dat op de wijze, waarop de „Leugenaar“ (de duivel) het zijn volgelingen wil doen geloven, nooit een verbroedering en vrede tot stand komt, hebben de feiten van de laatste dagen ons wel geleerd. Hoewel, als jullie dit lezen, het al weer enkele weken geleden is. Op zulk een Olympiade heerst de duivel, en waar de duivel heerst, daar heerst de dood, en waar de dood heerst, daar kan van geen verbroedering sprake zijn en nog veel minder van de ware vrede. Alles wat daar gebeurt is uiteindelijk ten dode. Men loopt zich daar „dood“ voor Olympiade-goud – zoals dat heet – doch het is niet uit God. De „besten“ komen er dan tenslotte uit en worden ten troon verheven.

Het publiek leeft in spanning mee, over de gehele wereld. Want als men er niet persoonlijk naar toe kan, dan kan men het op de T.V. volgen. Het publiek wordt er zelfs

overspannen van. Menige sportmanifestatie heeft hier al droevige gevolgen van laten zien.

Mogelijk zijn er onder mijn jonge lezers en misschien ook wel onder de ouderen, die zeggen, als ze dit lezen: Hé dominee, ik vind het helemaal niet leuk, dat u daar nu zo over schrijft. Want ik leef ook altijd zo in spanning mee met deze gang van zaken. Ik vind het mooi, ik vind het geweldig. Je moet niet alles afkraken.

Ik heb er begrip voor, als er zijn die zo denken of spreken, maar ik moet jullie dan toch eerlijk zeggen, dat je aan de verkeerde kant staat.

Want, ik ga nog even verder. Wanneer zulk een sportfeest is afgelopen, dan komen na verloop van tijd de „goden van deze tijd“ naar huis. En voor zover ze nog niet genoeg aanbidding genoten hebben in het stadion, worden ze in hun land en de plaats hunner inwoning nog eens extra vereerd. De overheid gaat daar bij voorop en de massa, niet kerkelijk en ook kerkelijk (helaas) doet er aan mee. Zo is het in normale gevallen. Men is dan abnormaal godsdienstig, nl. in het dienen van de afgoden. En afgodendienst, zegt Gods woord, is duivelsdienst. Geen vleiene taal voor sportmaniakken, maar het is de waarheid en die moet gezegd worden. Nu heeft dit Olympiade-feest een droevig intermezzo gehad. Ik spreek over „intermezzo“ te verstaan in de zin van een tussenstuk. Wat we daarmee bedoelen zal jullie wel duidelijk zijn. Ik denk aan al die sportmannen die zijn doodgeschoten.

Mogelijk zijn er die zullen zeggen: Dat heeft niets met sport te maken. Dat is een politieke actie geweest. Het zij zo. Voor mij is in al deze dingen een sprake Gods te beluisteren. Nog droeviger dan deze elfvoudige moord is het feit, dat men naar dit spreken Gods niet luisteren wil en dat men veel liever naar de Leugenaar, die ook een „Mensenmoordeenaar“ van de beginne is, blijft luisteren.

Daarom is het spel slechts één dag gestaakt, en ging men daarna weer „vrolijk“ verder. De kranten vertelden, dat een dag na dit verschrikkelijke gebeuren er weinig of niets meer van te bemerken was. De overste van deze wereld houdt zijn volgelingen in zijn greep. Hij drijft ze voort op de brede weg naar... het eeuwig verderf. Want daar komt toch de brede weg op uit. Tenminste, als je nog in de bijbel gelooft. En als je in de bijbel niet gelooft, dan is de uitkomst daar niet anders door. Want de waarheid van het Woord van God is niet afhankelijk van het geloof van de mens. Het is waar en blijft eeuwig waar, al zou er geen mens meer zijn op de gehele wereld, die het geloofde.

Wat ik nu aan het eind maar zeggen wilde, is dit: Lieve vrienden, heb er ogen voor, dat de Heere regeert. Hij laat niet met Zich spotten. „Afgoderij“ – ook als het sportgoden betreft – is grote zonde. De Heere ziet het en bezoekt het.

Ik weet het, de massa ziet het niet. Doch wanneer men daar ogen voor krijgt, dan gaat men ook „lopen“ – hard lopen – nog harder dan de snelste Olympiadeloper, afleggende alle last, die lichtelijk omringt. Men gaat zich dan haasten om zijns levens wil! Dan gaat het niet om Olympiade-goud, wat de duivel geeft en waar je voor eeuwig verloren mee gaat. Doch dan gaat het om God en Zijn genade. Dan kom je op de smalle weg terecht, en die loopt uit op het eeuwige leven. Dat zijn mensen die leren God de eer te geven. En de Heere zegt: Die Mij eren, die zal Ik eren. Zalig degenen, die door de Heere geëerd worden. Wat geeft het dan, al word je door mensen veracht?

Leest Psalm 1. Jullie aller vriend

Ds. H. C. v. d. Ent

Boekbespreking

Waarschuwing aan de kerken – door J. C. Ryle, vertaald door Ds. C. Smits, uitgegeven door G. Kool, thans te Veenendaal.

Aan het Woord vooraf van de vertaler ontlenuw we het volgende. Ryle leefde in de vorige eeuw. Hij was bisschop in de engelse staatskerk. Hij was een geleerde en niet minder godvrezende dienaar in die kerk. In dit boekje vinden we het woord, dat Ryle gesproken heeft voor een grote vergadering

van dienaren des Woords.

Het werkje bevat 8 hoofdstukken, die respectievelijk handelen over: 1. De ware kerk; 2. Het Woord niet verbasteren; 3. Bedenk deze dingen; 4. Farizeën en Sadduceën; 5. Verscheidene en vreemde leringen; 6. De feilbaarheid van dienaren; 7. Apostolische vrees en 8. Afgoderij. Het boekje telt ruim 130 blz. Ryle neemt een tekst als uitgangspunt en hij verklaart Gods Woord met toepassing op de bijzondere omstandigheden.

Het is een treffend boekje. Wat Ryle zegt met het oog op de omstandigheden van toen in Engeland is nog onverminderd van kracht in onze dagen, ook in ons land. Dat is ook begrijpelijk, omdat gevaren en dwalingen van nu dezelfde oorsprong hebben als die van vroeger. We kunnen in het werkje een voortdurende waarschuwing horen tegen dit alles, en een opwekking om te staan naar de kennis der waarheid op een zaligmakende wijze.

We zouden veel uit het werk in ons blad kunnen overnemen, maar we moeten ons in een recensie beperken. We moeten volstaan met het overschrijven van enkele gedeelten.

Blz. 30: Laat ons voorzichtig zijn om enig principe in de theologie op te geven. Laat ons het principe van inspiratie niet opgeven vanwege moeilijkheden. De dag zal komen, wanneer het alles tot licht zal komen. Inmiddels mogen wij gerust zijn, verzekerd dat de moeilijkheden welke in enig andere theorie of inspiratie aanwezig zijn, tienmaal groter zijn dan de onze.

Blz. 53: Valse leringen ontmoeten we meestal ongemerkt en worden niet als vals verkondigd. Zij naderen tot ons geheimzinnig, rustig, onhoorbaar, en trekken de mens af van waakzaamheid. 't Is de wolf in schaapskleding en de duivel in de gedaante van een engel des lichts. En deze hebben altijd betoond het meest gevaarlijk te zijn voor de Kerk van Christus.

Blz. 58: Vanaf de dagen der apostelen is het Woord des Heeren beproefd en heeft nooit gefeild om als goud voort te komen, ongeschonden en volmaakt. We behoeven niet bang te zijn voor enige ontdekking van de wetenschap. Astronomen mogen de hele hemel met hun telescopen afzoeken en geologen mogen diep ingraven in 't hart van de aarde; nooit zal de autoriteit van Gods Woord daardoor echter bewogen worden. De stemme Gods en 't werk Zijner handen zal nooit veranderen of in tegenstelling zijn — wij behoeven nooit bang te zijn van onderzoekingen. Zij zullen nooit iets ontdekken wat in strijd is met Gods Woord.

Blz. 72: Het land is vervuld met een vloed van allerlei dwalingen. Dit feit te ontkennen is niet anders dan dwalingen te bedekken. Het gevaar is groot, zeer groot. Nooit was het zo nodig om te zeggen: „Wordt niet omgevoerd”. Vele dingen saamgevat, maken tegenwoordig een inbreuk van valse leringen, die bijzonder gevaarlijk zijn. Daar is onloochenbare ijver bij sommige leraars met dwalingen, om het zo bedekt voor te stellen dat velen denken, ze zijn recht.

Daar is een grote verschijning van lering en theologische kennis; velen denken dat zulke knappe en geleerde mensen zeker wel goede leiders moeten zijn. Er is een algemene tendens van vrije gedachten in deze dagen. Velen willen hun afhankelijkheid van oordeel bewijzen met een stroom van nieuwigheden.

Blz. 133: Bovenal: laat ons voortdurend gemeenschap zoeken met de Persoon van de Heere Jezus,

om in Hem te mogen blijven, op Hem te zien, dagelijks te leunen op Hem, te leven op Hem en tot Zijne volheid getrokken te worden. Zo ons dit waarlijk voor ogen staat, zo zal zelfs de idee van andere Middelaars, andere twisters, andere tussen-treders ten enemale vervallen, en kunnen zeggen: Ik heb Christus, ik heb alles. Wat heb ik met de afgoden te doen? Ik heb Jezus in mijn hart, Jezus in de Bijbel en Jezus in de hemel; nevens Hem lust mij niets.

O, dat Christus zulk een plaats mocht hebben in ons hart, in ons verstand, in onze godsdienst. Dan zullen kerk, dienaren, sacramenten en ordinantiën een tweede plaats innemen. Voor Hem zal iedere afgod en iedere Dagon neervallen. Christus recht gekend, in Christus waarlijk geloofd, Christus hartelijk bemind, is de enige bewaring tegen ritualisme, romanisme en elke vorm van afgodendienst.

Tot zover de aanhalingen. Het boekje is keurig uitgegeven in een stemmige band. Er is bij de correctie wel het een en ander over het hoofd gezien. Dat is te betreuren. Overigens doet dit niets af aan de rijke inhoud.

We willen het werkje van harte aanbevelen. Het kan goed zijn er kennis van te nemen. Het kost f 13,90.

IN ZIJN ARM DE LAMMEREN

door Cornelis Lambregtse

Uitgeverij T. Wever, Franeker

Dit is een boek, dat van het begin tot het einde boeit. De hoofdpersoon is Fransje Westrate, een kind van 4 jaar. De schrijver tekent Fransje in zijn leven en gedachtenwereld. Het kind woont bij een dorp in oostelijk Zuid Beveland. Daar is de schrijver zelf geboren. Hij kent de streek en de mensen. Hij kent de taal, die er gesproken wordt. Er komt veel Zeeuws in het boek voor. Je hoort de mensen spreken. Vele mensen krijgen meer of minder aandacht in het verhaal. De schrijver is op de hoogte van de godsdienstige opvattingen in die streek. Fransje heeft godvrezende ouders. Thuis komen ook andere mensen, die de Heere vrezende. 's Zondags gaat men zoveel mogelijk driemaal naar de kerk. Meestal is er leedienst. Een enkele keer is er een predikant van elders. Dat is dan een bijzondere dag.

We krijgen meermalen de indruk, dat de schrijver zich min of meer van de opvattingen van deze mensen, zoals hij ze beschrijft, distancieert.

Fransje is het jongste kind. Hij denkt veel na, meer dan andere kinderen van zijn leeftijd, ook meer dan oudere kinderen. Hij zit met vele vragen over

hemel en hel enz. Hij is als andere kinderen en toch heeft hij soms een verlangen naar de hemel. Hij heeft verschillende keren last van buikpijn, maar zijn moeder heeft als middel Haarlemmer olie, dat ze hem opdringt. Tenslotte worden de pijnen zo hevig, dat de dokter er bij gehaald wordt. Deze laat het kind naar het ziekenhuis brengen. De blindedarm is al gebarsten. Operatie schijnt aanvankelijk te helpen, maar na een paar dagen gaat Fransje heen.

De schrijver weet dit alles treffend te vertellen. Hij laat Fransje ingaan in de rust, die er overblijft voor Gods volk. Het is een hele slag voor de ouders. Voor sommige mensen is het niet duidelijk waar Fransje is heengegaan. De Heere geeft er licht over. Volgens de schrijver komt hier ongelof naar voren. Hij verwijst naar de Dordtse Leerregels, maar haalt deze niet juist aan.

We hebben onze bedenkingen. Als het ging over een Fransje, die werkelijk geleefd had, zouden we zeggen: alleen aan de Heere komt het oordeel toe. Maar nu wordt feitelijk gesteld, dat kinderen als Fransje behouden zijn. We vinden veel treffends in het levensbericht van Fransje, maar zouden dit toch in het midden willen laten. Het is een bekend verschijnsel, dat jonge kinderen vroeg indrukken kunnen hebben van de noodzakelijkheid der bekering enz., maar dat als ze groter worden die indrukken vaak over gaan. Het komt er op aan of het werk Gods, Zijn wederbarende genade in het hart is.

Ondanks onze opmerkingen willen we toch dit boek aanbevelen vanwege het goede dat hier geboden wordt. Fransje vraagt onze belangstelling met al zijn doen en laten, met zijn gedachten en vragen. We moeten van hem houden. Het zou te begeren zijn, dat alle jongeren veel van Fransje hadden. Laten ze dit boek lezen. Ook zijn ouders en vele andere personen vragen onze volle aandacht. Het leven wordt beschreven in alle eenvoudigheid. De stille tevredenheid, die er algemeen heerst, hoewel er zorgen en noden zijn, doet weldadig aan. De schrijver laat zien, dat het godsdienstige leven daar voor verschillende personen geen vorm is, maar een rijke inhoud heeft. In dat opzicht is onze tijd zo arm. Daarom zou het echt geen kwaad kunnen, wanneer ook vele ouders dit boek lezen en er zich aan zouden toetsen. En niet alleen ouders. Als we dit boek met enig oordeel des onderscheids lezen kan het zeker ten zegen zijn.

Het is een boek van 352 blz. Het is keurig uitgegeven. Het zal zijn weg wel vinden. Het kost f 14,50.

ZIJ ZOCHTEN EEN STAD

door Lydia Busbazen.

Dit is de geschiedenis van een Joodse Christen-familie, die door allerlei nationale en persoonlijke stormen heen en weer geslingerd, toch altijd weer opdook op de top van de golf, als gedragen door de hand van een barmhartig God en door de kracht van hun geloof. Het middelpunt van deze familiekroniek, moeder Yente, was een ware dochter van Abraham, niet alleen door afstamming, maar ook door geloof, want evenals de aartsvader van zijn volk, zocht ook zij „de Stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is.”

De prijs van dit boek, hetwelk uitgevoerd is in fraaie geplastificeerde band en 213 pagina's telt, bedraagt slechts f 9,75.

N.V. UITGEVERIJ „DE BANIER”, POSTBUS 2330, UTRECHT TEL. 030 - 31

Ook verkrijgbaar bij onze wederverkopers en bij de boekhandel

Wij leveren u alle

Bijbels en Psalmboekjes

(Statenvertaling)

franko thuis

H.H. Kerkeraden!

Voor de levering van **huwelijksbijbels** houden wij ons aanbevolen

BOEKHANDEL VAN LEEUWEN

Wijk 7-78, Urk, telef. 05277-1783
na 7 uur: Almerelaan 1, telef. 05277-1593

LEERDAM

Het bestuur van de Johannes Calvijn-school te Leerdam vraagt per 1 november a.s. wegens benoeming tot hoofd **EEN ONDERWIJZER**

en wegens huwelijk

EEN ONDERWIJZERES
van **beslist reformatische beginzelen.**

Nieuwe school met jong personeel en moderne onderwijsmethoden.

- ★ Voor gehuwden ruime woning met c.v. beschikbaar.
- ★ Verplaatsingskostenbesluit is van toepassing.

Gaarne soll. brieven aan de secr. der ver., Th. van Woerden, Kortenhoevenseweg 39, Lexmond. telefoon 03474 — 300.

Inlichtingen bij het hoofd der school: J. W. de Graaf, Sperwerlaan 47, Leerdam, telefoon 03451 — 28 02.

POEDEROIJEN

Het bestuur van de vereniging voor christelijk schoolonderwijs op Reformatische grondslag
vraagt voor haar **1-klassige Kleuterschool** per 1 december een

HOOFDLEIDSTER

Inlichtingen en sollicitatie aan het bestuur, G. de Boef, Dorpsweg 1, Poederrijen, telefoon 04187 — 256.

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385-13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd; antwoordnr. 77)

Voor bijbels, boeken en muziek
Is **LINDENBERG uniek!**

Grote voorraad-snelle levering,
ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL
Slaak 8 (postbus 4209) - Rotterdam-16
Telefoon 010-12 89 54

Weduwe van Rijksamb. zoekt plaatsing

in de huishouding als **HUISGENOTE.**

Brieven onder no. 5, Adm. Bewaar het Pand.

Niet alleen door onze

★ VERMAGERINGS- en ZENUWKUIDEN

kregen wij grote bekendheid,

maar ook onze kruiden voor Astmatische Bronchitis, Exceem, Blaas en Urine, Reumatiek, Aambeien, Verhoogde Bloeddruk, Migraine, Hoofdpijn, Bedwateren, bewijzen dagelijks hun geweldige uitwerking.

Kuur voor een maand f 7,50
(geen bijkomende kosten)

DROGISTERIJ

SIKKING

Barvoetestraat 5 - Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82 (b.g.g. 32 46 06)
Giro 190 609

Plaats uw familieberichten
in „Bewaar het Pand”